

מתורתו של צדיק אבייר יעקב

משנתו של מרן רבי יעקב אביחצירא זי"ע על דרך הפשט לקט דרושים ומאמרים, כביאור פשט מצוות התורה וענייני עבודת השי"ת שנלקטו מכל ספריו הק'

בס"ד, פר' אחרי - קדושים תשפ"ו

בית יעקב

יום הכיפורים מכפר

רק עם תשובה וקבלה לעתיד

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו (טו ל). אפשר לומר, דהנה נודע עצם יום הכיפורים שהוא מכפר על כל ימות השנה. באמת צריך האדם לשוב בתשובה שלמה, ולהתרחק על מה שעבר, ולקבל עליו שלא לשוב עוד לעשות שום דבר רע. וזהו שנאמר כי ביום הזה יכפר עליכם, ובמה דברים אמורים, אם תקבלו עליכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו, שלא תשובו עוד לכסלה:

צריך וידוי חרטה ובכיה

והנה, כי ביום הזה יכפר ראשי תבות 'בכיה', שצריך להרבות בבכיה, ועקר קבלת התשובה היא הבכיה, כי כל השערים ננעלו חוץ משערי דמעה. וסופי תבות 'כי ביום הזה יכפר' גימטריא 'ודוי וחרטה' עם הכולל, לרמוז דצריך ודוי וחרטה ובכיה:

צריך להתוודות בסדר א' ב'

ועוד, כי ביום ראשי תבות כ"ב, לרמוז דצריך להתוודות ברדוי 'אשמינו בגדנו הנחנק באלפ"א בית"א, דהחוטא פוגם באותיות התורה, לכן צריך לתקן בהם:

ולבקש בלשונות מחילה סליחה וכפרה

והנה, בכל ודוי יום הכיפורים צריך אדם לומר, מחילה, סליחה, כפרה, כנגד שלשה מינים, חטאים, עונות, פשעים. והנה, הכפרה מפרשת בגופה דקרא, דכתיב כי ביום הזה יכפר. והמחילה רמוזה בראשי תבות 'מחילת'. חטאתיכם לפני ה' תטהרו, ראשי תבות 'מחילת'. והסליחה רמוזה בסופי תבות 'יכפר עליכם לטהר אתכם מכל', סופי תבות גימטריא 'בסליחת':

עוד, אתכם ראשי תבות כפור אסור תשמיש מטה: עוד, מכל ראשי תבות מתעגין לילו כיומו:

הטעם שכתוב 'כפר' ולא אכפר

והנה יש לדקדק, כיון דהקדוש ברוך הוא המדבר, היה לו לומר 'כי ביום הזה אכפר', מהו יכפר שנגראה שעל אחר מדבר. והאמת כך היא, ששפירת יום הכיפורים היא באמא עלאה, אם הבנים, ואמא עלאה נקראת 'יש', ויכפר גימטריא 'יש':

'כי ביום' רומז לכינה ומלכות

עוד, כי ביום' סופי תבות מי, היא אמא עלאה הנקראת מי, 'מבטן מי' (איוב לח כט), וגם כן 'כי ביום' סופי תבות ים, היא אמא תתאה לרמוז אמא וברתא, ולפיכך נקרא יום הכיפורים (להלן כג כז), לרמוז על שתייהם, כמו שכתוב בזהר הקדוש (ח"ק) ובדברי רבנו האר"י ז"ל (שער הכוונות ענין יו"כ דרושים א ד): (פיתוחי חותם)

יראת יעקב

שמירה מיוחדת לבני ישראל זרע אמת

רמוז לשלושת האבות

האזרח והגר הגר בתוכם, דהינו שלש תבות אלו לעמת האבות, אברהם האזרחי וכו'. והגר הגר יצחק ויעקב, על דרך יושב יעקב בארץ מגורי אביו וכו' (בראשית לו א), והינו לומר להכניסם תחת כנפי השכינה ולגידם, כההיא ואת הנפש אשר עשו בחרן וכו' (בראשית יב ה), וזהו 'האזרח' וכו'. כי את כל התועבת כנזכר וכו', 'האל קשה וכו', 'עשו אנשי הארץ וכו', ודהינו שגם כן 'אנשי דיקא, כההיא 'אנשי סדום' וכו' (בראשית יג יג) דור אנוש וכו', ונתמא הארץ כההיא ונתשחת הארץ וכו' (בראשית ו יא). ולא תקיא הארץ אתכם כההיא קיא צואה בלי מקום וכו' (ישעיה כח ח), כיון שלא תעשו כמעשיהם וכו':

הקב"ה מפסיד סמניו

כי כל אשר יעשה מכל התועבת האלה וכו' ונכרתו הנפשות וכו', שעוד בה גם כן על דרך מדרש רבה (וכי יג), אמר רבי יצחק מצינו על עוברי עברות הגונב נהנה הנגב מפסיד, הגוזל נהנה והנגזל מפסיד, ברם הכא שניהם נהנין, מי מפסיד הקדוש ברוך הוא הוא מאבד כל סמניו וכו'. וזהו ונכרתו הנפשות שהם סמניו כ"ב-יכו"ל, על ידי רשעים אלו, 'העושות מעשה אשר לא יעשה וכו', ולפיכך גם כן מודד להם כ"ב-יכו"ל כמדתם וכו', וזהו ונכרתו הנפשות וכו'. גם לרבות כההיא שלשה שתפים באדם וכו', והכל הולך למקום אחד וכו', 'מקרב עמם דיקא, שלא ישבו במחצתם, כי זרים המה להם במעשה הרע וכו', וכההיא לא יגרר רע וכו' (תהלים ה ה):

כפל לשון שמירה

ולפיכך ושמרתם את משמרת דיקא, כההיא אם שמרתם את שלי גם אני אשמר שלכם וכו' (דבר ד ד). גם ושמרתם את משמרת לרבות שניות מדברי סופרים כידוע וכו' (יבמות כא). שעוד בה גם כן לעמת הלאוין והעשין כרמוז לעיל וכו', ודהינו ושמרתם וכו' בעת שלא תעשו כנזכר וכו' וזהו לבלתי עשות וכו'. שגם לרבות להם ולא תשמאו בהם כנזכר וכו', 'אני ה' אלהיכם ואני גם אתם חלקי ונחלתי עמי בקדשתי וכו' (פחת האהל)

ושמרתם אתם את חקתי ואת משפטי ולא תעשו מכל התועבת האלה האזרח והגר הגר בתוכם. כי את כל התועבת האל עשו אנשי הארץ אשר לפניכם ותטמא הארץ. ולא תקיא הארץ אתכם בטמאכם אתה כאשר קאה את הגוי אשר לפניכם. כי כל אשר יעשה מכל התועבת האלה ונכרתו הנפשות העושות מקרב עמם. ושמרתם את משמתי לבלתי עשות מחקות התועבת אשר נעשו לפניכם ולא תשמאו בהם אני ה' אלהיכם (יח כו-ל).

הנשמר מן העריות כאילו שמר כל המצוות

כל השומר עצמו מכל העריות וכו' כאלו שמר כל המצוות, ודהינו שקול הוא לקבל שכר וכו', וזהו ושמרתם אתם וכו', ודהינו שיקבר קבלתם עליכם כללות פרשה דלעיל בכל אפן המועיל לשמר ולעשות וכו', מעלה אני עליכם כאלו ושמרתם אתם את חקותי ואת משפטי, כרמוז לעיל שהם לעמת סוד מרע ועשה טוב דהינו הלאוין והעשין וכו'. גם הוא באפן זה דהינו באיזה עת וזמן אני מעלה עליכם כאלו קימתם כל תר"ג מצות וכו', בזמן שלא תעשו מכל התועבות שהם העריות וכו', וזהו נמי פרוש הכתוב איזהו עת שאני מעלה וכו' ודהינו ושמרתם אתם את חקתי ואת משפטי וכו', בזמן המקשר שהוא ולא תעשו וכו', ודהינו שכיון שלא תעשו מכל התועבת וכו', אני גם אני מעלה עליכם כאלו ושמרתם אתם וכו':

וכן ושמרתם אתם דיקא, דהינו אתם ולא עם אחר בשמירה וכו'. גם תבת את"ם אות אמ"ת, על דרך כפול זרע אמת וכו' (ירמיה ב כא), ואתם בני יעקב לא כלייתם וכו' (מלאכי ג ו), ואתם אמת ליעקב וכו' (מייכה ז כ), מטה שלמה וכו', 'שבטי זה עדות לישראל וכו' (תהלים קכב ד). ולפיכך ושמרתם אתם וכו', שלף נחלה זאת מאבותיך, ולא לחנם הזהרת וכו', ודהינו כמעשה האבות יעשו גם הבנים 'בנים אתם לה' וכו' (דברים יד א), וזהו ולא תעשו מכל התועבת האלה שהן המה העריות הנזכר וכו'. שגם כן על דרך בר קפרא מאי 'תועבה' תועה אתה בה וכו' (נדרים נא), 'התועבת' תועה ב"ה, אותיות שוות הדין כהדין וכו':

באור יעקב

שמע ישראל ה' אלקינו ה' אחד

יום הביאו את גופתו של היהודי לעוסקים בטהרת המתים, והוא נקבר בשולי בית העלמין. עוד באותו לילה הורה האביר יעקב שיוציאו את גופת האיש ויעתיקוה לקבר אחר. וכאשר חזה בחקמתו פן ארע, שכן כל אותו הלילה לא שככה חמת המושל, ולמחרת בבקר הורה שיוציאו את הגופה ויחללוה בבזיון על אשר המרה האיש את פיו. אבל משנמצא הקבר ריק, בצרה חמתו של המושל להשחית, והוא שלח לקרא להרה"ק רבי יעקב זיע"א.

משהתיצב שליחו של המושל בבית הרב להגיד לו כי קרוי הוא אל המושל, השיב הרב בניחותא: "אם חפץ הוא המושל לשוחח עמי, יבוא נא לכאן ואשמע את דבריו". כעס המושל ושלח שליח נוסף להתרות ברבי יעקב, כי יש לאל ידו להרע לו ולכל קהלתו ועליו לבוא אליו. אבל גם אז לא נענה האביר יעקב, אלא אמר לשליח שישב לשולחו כדברים הללו: "אם יתעקש המושל שאגיע לביתו, אעשה כמצותו ואבוא. אך עליו לדעת, שבכל פגיעה שאפסע בתוך ביתו ימות אחד מילדיו ובני ביתו". המושל לא האמין כי בשר ודם יכול לחולל דבר שכזה, ובעוזת מצח שלח שוב כמה חילים שבייאו את הרב אל ביתו על אחר. תשע פסיעות הספיק הרה"ק רבנו יעקב זיע"א לפסע בתוך ביתו של המושל, וכנגד תשע פסיעות אלה שפסע הצדיק, קבר האיש תשעה ילדים בו ביום. וכי אז, בקשי הסכים הרה"ק רבנו יעקב זיע"א שלא ימנו את הפסיעות שפסע בדרכו בחזרה החוצה... שכן, מי יודע מה עוד היה עולה בגורלו של המושל.

באחד הימים נכנס אצל הרה"ק רבי יעקב אביחצירא בעל אביר יעקב זיע"א יהודי פשוט, שלפונסתו עסק במלאכת החיטות. במשך השנים נודע כחיט מומחה, עד ששמעו הטוב יצא והגיע עד לבית המושל. יעקב כר, זמנהו מעת לעת לבית המושל כדי שיתפר בגדי נוי למושל ולבני ביתו. באחד הימים נקרא החיט לביתו של המושל כדי לתפר בגד למאן דהוא. כאשר הגיע לבית המושל, שלח אותו המושל לבית של אדם פלוגי כדי לטל ממנו מדות לתפירת בגד נאה עבורו.

כאשר הגיע החיט לביתו של אותו אדם, סח החיט בבעתה לרבי יעקב אביחצירא, גלה לתרדתו הגדולה כי את המדות עליו לטל מיהודי מספן שהחליט להמיר דתו ולהתאסלם. בקש המושל לערוך טקס רב רשם עבור האיש שממיר את דתו, ולשם כך הורה שיתפרו לאותו איש גדח בגד לתפארת. החיט היהודי התקשה להאמין כי מתחת ידו יצא בגד של נוי ליהודי מומר, ומתוך שלא ידע את נפשו קדת מה לעשות, בא אל רבי יעקב כדי להסיח את צרתו. נטל רבי יעקב אביחצירא פסת גיד ורשם עליה כמה מלים, נתנה לחיט והורה לו שיתפר את הבגד, ובין קפלי הבד המכסה את הראש יטמן את אותו פתק.

בהגיע היום, הלבישו את מולצות הנוי לאותו יהודי מומר, והולכונהו לבימת הכבוד אשר הוקמה בחצר בית המושל. משהגיע הרגע שעליו להשמיע את דברו לקראת טקס ההתאסלמות, אחזתו רעדה בכל גופו והחל לזעק 'שמע ישראל' בקול גדול. התמלא המושל כעס והאשים את האיש כי להתל בו בקש מלכתחלה, והורה שיהרגוהו מיד. בערבו של

קדושת יעקב

חשיבות תפילות ישראל - כקטן כגדול

הגימטריא שלהם: שם מ"ה, שם ב"ן, שם ס"ג ושם ע"ב. שם ע"ב הוא הו"ה במלוי יו"ד, דהינו: ה"י, ו"ו, ה"י, ה"י, שם ס"ג במלוי יו"ד, ואל"פין, דהינו: יו"ד, ה"י, ו"ו, ה"י, שם מ"ה הוא במלוי אל"פין, דהינו: יו"ד, ה"א, ו"ו, ה"א, ושם ב"ן הוא במלוי ה"הין, דהינו: יו"ד, ה"ה, ו"ו, ה"ה. לשם אה"ה יש שלושה צרופים, ואלו הם: קס"א - במלוי יו"ד, דהינו: אל"ף, ה"י, יו"ד, ה"י, קנ"א - במלוי ה"הין, דהינו: אל"ף, ה"ה, יו"ד, ה"ה, וקמ"ג - במלוי אל"פין, דהינו: אל"ף, ה"א, יו"ד, ה"א.

העמדת הצירופים זה כנגד זה

אמנם, למרות שלשם אה"ה ישנם רק שלושה צרופים, ולשם הו"ה - ארבעה, מכל מקום כאשר מכונים בשני השמות ומעמידים את צרופיהם זה כנגד זה, יש לכונן שתי פעמים בשם קס"א, האחד כנגד שם ע"ב דיו"ד, והשני כנגד שם ס"ג דיו"ד.

טהרת ישראל תלויה בצירופי השמות

דבר זה נתן ללמדו מלשון הפסוק כאן, האומר לפני הו"ה תטהרו. שכן, תבת 'תטהרו' עולה בגימטריא כחשבון ארבעת צרופי שם אה"ה, כמבאר ששם קס"א נכפל: קס"א קס"א קנ"א קמ"ג, יחד עם ארבעת אותיות 'אה"ה' (620). כי בשם הקדוש הזה וכל אפני מלוינו, תלויה טהרת בני ישראל ביום הדין הקדוש - יום הכפורים.

כי ביום הזה יכפר עליכם לטהר אתכם מכל חטאתיכם לפני ה' תטהרו (טו ל).

תפלת כל אדם מישראל חשובה מאד לפני מלך המלכים, וגדול מאד הוא התקון הנעשה על ידי תפלת כל אחד ואחד, ואפלו האדם הפשוט שבישראל. עד אשר אין אפלו אדם אחד - ולו הצדיק והגדול ביותר - שיש בכחו לפעל במקום חברו, אלא כל אחד מטל עליו תפקיד מיוחד, אשר רק הוא יכול לעשותו. אכן, מי אשר בכחו לכונן פראוי בתפלתו, את הפגנות העליונות שתקנו אנשי כנסת הגדולה, ונתגלו מקצתן ביד רבנו הארי זיע"א, אין קץ למעלתו, ובודאי מחיב הוא להתפלל כפי כחו ויכלתו, כדי ה' הטובה עליו.

כוונות יום הכפורים בצירופי שמות אה"ה והו"ה

רבנו זיע"א (מחשוף הלבן) מביא על כך את מה שכתב הגאון הצדיק והקדוש רבי עמנואל חי ריקי זיע"א בספרו הקדוש משנת חסידים (מסכת יומא ה א), כי ביום הכפורים יש לכונן בשעת התפלות, את צרופי שם אה"ה הקדוש, המכונים כנגד ארבעת צרופי שם הו"ה.

ביאור צירופי השמות על פי מלוייהם

כדי לבאר את הדברים יש להרחיב מעט בענין צרופי השמות הקדושים: ארבעה צרופים יש לשם הו"ה, הנקראים על שם מגן